

דברי סיבום לפרק "שמנה שרצים"

בבעיה הראשונה בענין הריגה וחבלה בבעלי חיים סוכם כי כל הורג יצור חי מכל סוג חייב משום נטילת נשמה. אולם לגבי חבלה יש להבחין בין מיני השרצים, שכן רק שמונה שרצים שנמנו בתורה לענין טומאה חייבים עליהם משום חבלה. ובשאר שרצים אין החובל בהם חייב, משום שאין הוכחה שעורם נחשב לענין הלכה כעור לכל דבר. ועל כן, כל עוד לא הוציא החובל בהם דם ממש מן הפצע — אינו מתחייב, שמא אין זו קרויה חבורה.

בדיני ריפוי בשבת דובר בפרק זה על הרבה פרטים ופרטי פרטים של תרופות שונות, בעיקר אלה המשמשות כמשקה או כמאכל לבריאים, וגם כרפואה. נתברר הכלל כל דבר שנוהגים לשתותו ולאכלו גם שלא לצורך רפואה — מותר לחולה לאוכלו כתרופה. ואילו דבר שמוכח לכל שאין אדם בריא עושה אותו — אסור לחולה לעשותו, אלא אם כן נעשה הדבר כשינוי ניכר, ואינו עוד כדרך רפואה, או שיש בכך סכנת נפשות, והרי במקרים של סכנת נפשות מותר לחלל את השבת אפילו כמלאכה גמורה.